
	<p>Списание ЕПОХИ Издание на Историческия факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“</p> <p>Journal EPOCHI [EPOCHS] Edition of the Department of History of “St. Cyril and St. Methodius” University of Veliko Tarnovo</p>		<p>Том / Volume XXX (2022). Книжка / Issue 2</p>
---	---	--	--

DOI: 10.54664/MSSA7117

СРЕДНОВЕКОВНАТА КРЕПОСТ ГАЛАТА И НЕЙНОТО ПРИСТАНИЩЕ

Преслав ПЕЕВ*

THE MEDIEVAL FORTRESS OF GALATA AND ITS HARBOUR

Preslav PEEV

Abstract: *The medieval fortress of Galata was located on the high cliff coast of Cape Galata. Its harbour was located to the west of the cape in a small, but very well-protected bay against winds and sea waves. This article presents information known to date from written sources and scientific literature, as well as the results of remote non-destructive surveys in the area of the cape and the medieval harbour basin. During the analysis of the data from the field surveys, an L-shaped facility was registered that was part of the ancient port's infrastructure, and fragmented medieval pottery was found. All these data allow accurate localization of the port of the Galata fortress. The results of the field studies suggest a high potential for future detailed studies, both on land and underwater.*

Keywords: *Middle Ages; fortress; harbour; underwater survey; aerial survey; Varna.*

Средновековната крепост Галата е била разположена на терасата на високия клифов бряг на нос Галата, в близост до дн. квартал Галата, гр. Варна [Кузев, Ал. 1981, с. 311–314], а принадлежащото ѝ пристанище се е намирало в залива западно от носа (фиг. 1), който е наричан от местното население Ески баалък, което се превежда като „Старото вързало“ [Трифонов, Т. 2003, с. 35]. Днес крепостта не съществува, като най-вероятно е пропаднала в морето в резултата на активната абразия, която разрушава брега. До началото на ХХ в. според местни информатори [Иванов, В. 2012; 2018, с. 414] все още са се забелязвали следи от крепостните съоръжения, които днес или са напълно разрушени или са напълно обезличени на съвременния терен. Възможно е за разрушаването на останките от крепостта да са спомогнали и строителните дейности по време на изграждането на навигационния фар на н. Галата¹.

* Преслав Пеев – доцент, доктор, Институт по океанология – Българска академия на науките; България; @peev@io-bas.bg

¹ Първият фар на н. Галата е построен през 1863 г. Представлявал е осмоъгълна каменна кула с височина 7.5 m. Вторият фар е построен през 1913 г. и е разрушен след бомбардировка от руския военен кораб “Императрица Мария” през 1916 г.

В близост, макар и не непосредствено, се намира античното тракийско селище Карабизия [Герасимова-Томова, В. 1972, с. 29–32], което обаче не трябва да бъде обвързвано с по-късната средновековна крепост.

При теренни наблюдения все още се намират фрагменти *sgraffito* керамика, битова и строителна керамика навсякъде по сипея и в подножието на клифовия бряг, както и при подводни огледи в залива западно от носа. Намирани са и процесияен кръст, както и други дребни находки [Атанасов, Г. 2009, с. 244].

На 3 km южно от н. Галата в местността Кайлъка, се намират останките от тракийско селище. При сондажни археологически проучвания са разкрити ранносредновековна базилика, а под нея заляга тракийско светилище посветено на тракийския Херос. В близост до базиликата са установени следи от средновековно селище. Тракийският обект е съществувал от II в. пр. Хр. до VI в. [Герасимова-Томова, В. 1972, с. 29]. В статията авторът погрешно свързва античната Карабизия с многократно посочваното пристанище Виза в западноевропейските средновековни и ренесансови морски карти, като го поставя в залив непосредствено южно от носа при съвременния плаж Галата, въпреки че както е отбелязва самият автор все още няма открити археологически следи от хипотетично пристанище на това място [Герасимова-Томова, В. 1972, с. 30, 31].

За първи път на пристанището в акваторията на н. Галата обръща внимание Г. Тончева [Тончева, Г. 1964, с. 22, 23]. Публикувани са, макар и съвсем накратко и доста небрежно, откритите находки и първите данни получени от подводни археологически огледи. За първи път се споменава и е изказано предположението за съществуването на някакво изкуствено пристанищно съоръжение, което е обслужвало античното селище Карабизия и по-сетнешната средновековната крепост Галата.

Безспорно най-пълно и съдържателно със средновековната крепост Галата се занимава Ал. Кузев [Кузев, А. 1981, с. 311–315]. В публикацията авторът включва всички известни до него време исторически извори и документи, както и скромната археологическа информация за обекта. Според автора, крепостта не се е отличавала с големи размери, като за сметка на това е имала огромно стратегическо значение [Кузев, А. 1981, с. 312].

Г. Атанасов обръща внимание на крепостта, когато е в пределите на феодалната държава Добруджанско деспотство, където по същество преповтаря вече известната отпреди информация [Атанасов, Г. 2009, с. 244, 245].

В по-ново време П. Пеев обръща внимание на пристанищната система във Варненския залив, като в проучването освен археологическа информация се използват и данни от геоморфоложките проучвания в региона [Пеев, Р. 2014].

За първи път крепостта Галата под името *Κάλαζος* се споменава във връзка с похода на Михаил Глава Тарханиот през 1278 г. в сведението на Мануил Фил, което е писано през 1305 г. [ГИБИ X, 1980, с. 143]. Там се споменава, че Галата наред с други крепости (Месемврия, Проват, Петрич, Козяк) му е предадена от бившия български цар Мицо (1256–1257) [Андреев, Й., Лазаров, И., Павлов, П. 1995, с. 280]. Това е косвено доказателство, че Галата по това време е под византийско влияние и не е в територията на Българското царство. Има сведения, че и самата Варна по това време е част от Византия, като през 1276 г. е спомената като Константинополската Варна [Петров, П., Гюзелев, В. 1978, с. 222; Гюзелев, В. 2001, с. 42, 43].

До тази дата (1278 г.) няма информация за съществуването на крепост на това място в писмените извори. Създаването на крепостта може да се обвърже с възстановяването на Варна, като значим център по Западното Черноморие едва след възстановяването ѝ след опустошаването по време на превземането от цар Калоян (1197–1207) през 1201 г. По археологическия материал се доказва, че средновековна Варна е водила активен живот през първата половина на XI–XII в. Следи от опожаряване има и единственият въпрос е дали може да се свърже с превземането на града от Калоян [Манолова-Войкова, М. 2018, с. 357]. Наличните археологически данни не противоречат на подобна хипотеза.

Галата е спомената по-късно по отношение на похода на граф Амедей Савойски по Западното Черноморие през 1366 г., когато след неуспешната обсада на Варна и опитът от 25 октомври да бъде превзета, българите правят щурм на Галата и пленяват трима рицари [Горина, Л. 1973, с. 234–250; Атанасов, Г. 2009, с. 102].

В Месемврийската хроника се споменава за отстъпването на Галата от цар Иван Александър (1331–1371) на деспот Добротица в края на 1369 или началото на 1370 г. [Гюзелев, В. 1972/1973, с. 170–171]. През същата година, Галата е спомената още веднъж в синодално решение на Константинополската патриаршия от април 1369 г., когато Варненската митрополия преминава в диоцеза на митрополита на Несебър и Анхиало [Гюзелев, В. 1994, с. 192]. Ал. Кузев [Кузев, А. 1981, с. 313] споменава същата информация, но поставя събитието през 1389 г., когато Варна попаднала за първи път под османска власт.

Следващото сведение е от началото на XV в., когато крепостта е превзета от Салагрузо ди Негро на 6 юни 1404 г. и я задържал цяла година до 16 юли 1405 г. [Петров, П., Гюзелев, В. 1978, с. 201; Гюзелев, В. 1981, с. 208–209; Гюзелев, В. 1995, с. 85]. Няма точни сведения кой владее Галата до 6 юни 1404 г., нито причината за напускането ѝ от генуезците след една година.

Към средата на века, няколко пъти е отбелязвана във връзка с похода на Владислав III Ягело през 1444 г. към Варна: в “История на крал Владислав” от Филип Калимах от 1490 г. [Коларов, Х. 1973, с. 241–254], в “Писмо за поражение при Варна, изпратено до кардинал Лудовик” от Андреас де Палацио [Мирчев, М. 1964, с. 87–92].

След битката при Варна от 1444 г., крепостта е превзета и разрушена от турците и най-вероятно изоставена [Атанасов, Г. 2009, с. 245]. Ако последното е вярно за крепостта, без да има сигурни археологически данни, то пристанището продължава да се използва активно през цялото Средновековие и постоянно чак до края на XIX в.

Топонимът Галата се среща в почти всички средновековни и ренесансови карти от XIII до XVII в., като винаги е изписан на н. Галата. В достъпните карти за името на пристанището се използват 28 варианта [Gordieiev, A. 2015, p. 346].

В италианския „Компас за навигация“ от 1296 г. Галата за първи път се споменава и като пристанище [Димитров, Б. 1979, с. 21]. Там за първи път се споменава под името Галата (Galata). Най-разпространената форма в старите карти е Gallato, което се появява за първи път в картата на Пиетро Висконте от Генуа от 1321 г., а за последно под тази форма се споменава от венецианеца Батиста Аниезе през 1559 г. Пиетро Висконте през 1311 г. го изписва като Galato, като последното споменаване е от Кавалини Джовани Батиста от 1652 г.

Галата се споменава и в много портулани, които описват западното черноморско крайбрежие: споменатия по-горе „Компас за навигация“, „Италиански портулан, притежание на търговската фамилия Драго Комите от Неапол“ (препис от XV в. по първообраз от началото на XIV в.) [Коледаров, П. 1979, с. 293–294], Генуезки портулан (според издателите е от началото на XIV в.) [Гюзелев, В. 1981, с. 188, бел. 13], Венециански полртулан от XIV в. [Петров, П., Гюзелев, В. 1978, с. 294; Димитров, Б. 1979, с. 23; Димитров, Б. 1984, с. 34], „Анонимен италиански портулан“, който е съставен вероятно през XIV в., но известен по препис от XV в.) [Димитров, Б. 1984, с. 37].

Споменаването на крепостта Галата за първи път относно събития от последната четвърт на XIII в. би могло да помогне за датирането на началото на нейното съществуване. В самото начало на века, на 24 март 1201 г. българският цар Калоян (1197–1207) превзема варненската крепост и подлага града на разграбване и разрушение. В резултат, Варна повече от половин век не е в състояние да се възстанови от нанесения удар. Цветущото пристанище почти замира чак до последните десетилетия на XIII в., когато търговията в Черно море отишла изцяло под господството на Генуа и Венеция [Кузев, А. 1981, с. 297]. До тогава, градът е в тежко икономическо положение, което категорично се доказва по археологически път [Плетнъов, В. 2006, с. 232–241].

За огромно съжаление, редовни археологически разкопки на обекта никога не са провеждани. По обективни причини това едва ли ще се случи в бъдеще, първо, поради факта, че в голямата си част крепостта най-вероятно е рухнала в морето, и второ, все пак тук става въпрос за действащ военен обект.

По спомени на местни информатори следи от стари зидове са се виждали на повърхността до началото на XX в. [Иванов, В. 2018, бел. 7]. При наши теренни огледи проведени през пролетта на 2022 г., на повърхността на терасата около съвременния фар не се забелязват никакви видими следи от средновековни градежи. Явно средновековната крепост наистина е напълно разрушена, като най-старите запазени археологически следи са гробове от османския период (устни сведения от Т. Трифонов), които са открити по време на строителните дейности при изграждането на новия фар на н. Галата.

Пристанът при н. Галата е имал предимство пред варненското пристанище, защото е по-дълбок и е предпазвал по-добре от ветровете [Иванов, В. 2018, с. 414]. Очевидно освен като порт на крепостта Галата, е изпълнявал и спомагателни функции на голямото пристанище. Тук са приставали по-големите кораби, чиято стока е претоварвана на по-малки плавателни съдове (мауни) и транспортирани до Варна. Пристанището продължава да функционира векове след очевидното изоставяне на крепостта. През XVIII в. французинът Шарл дьо Пейсонел описва Галата като “много добро пристанище през лятото” [Peyssonnel, Ch. 1787, p. 153, 154]. Особено описателно е сведението на австрийския дипломат във Варна Броняр от август 1786 г. Там се посочва, че варненското пристанище е достъпно само за плиткогазещи плавателни съдове, а големите кораби “са хвърляли котва на отсрещния рейд на нос Галата, защото морето тук е по-дълбоко и по-запазено от ветровете...” [Ников, П. 1931/1932, с. 35, 36]. Фактът, че тук в действителност е било удобно за приставане на по-големите кораби се споменава и в лоции от 19 в. [Лоция, 1851, с. 407], а има и гравюри, които представят детайлно тази ситуация във Варненския залив.

В района западно от н. Галата в акваторията на залив Ески баалък са проведени няколко въздушни и подводни изследвания. Извършени са дистанционни наблюдения чрез използването на подводна техника – локатор за страничен обзор и многолъчев ехолот, както и на дрон.

Археологически обхождания са извършени няколко пъти, като посетената територия е от н. Хамам бурун до плажа на кв. Галата. По време на теренните изследвания са намерени множество фрагменти от антична и средновековна керамика, включително и луксозна трапезна керамика.

При анализа на данните получени в резултата на въздушни изследвания, източно от съвременния пристан на ортофотографското изображение ясно се вижда Г-образно съоръжение (фиг. 2). Най-вероятно това е част от средновековната пристанищна инфраструктура на галатската крепост, която е обслужвала приставачите плавателни съдове.

Най-близък паралел от българското крайбрежие на подобно съоръжения може да се види при късноантичната крепост при Акра, Бургаска област [Христов, И. 2013, с. 95, 97]. При теренни огледи в района на самото средновековно пристанище се намира типичната средновековна сграфито керамика от XIII–XIV в.

Едва ли буди съмнение, че съществуването на крепостта Галата и нейното пристанище е неразривно свързана с историята на най-големия център в Българския Североизток Варна. Същото важи изцяло и за другата голяма крепост във Варненския залив Кастрици. Всъщност, Кастрици фланкира Варненския залив от северната страна, а Галата от южната. За разлика от Галата обаче, с Кастрици няма визуална връзка и затова предполагам (съвсем хипотетично и без никакви археологически доказателства до този момент), че някъде при местността Траката е имало пост или малко укрепление, което е служило при предаването на информация. Във Френска анонимна карта от XVII в. е изобразен обект, обозначен като страноприемница [Орачев, А. 2005, с. 59]. Възможно е там да е имало и някакво съоръжение, излъчващо навига-

ционен светлинен сигнал. Значимостта на крепостта и нейното пристанище се потвърждава от непрекъснатото изобразяване в средновековните и ренесансовите карти.

Удобният за приставане на кораби залив Ески баалък е използван активно и почти без прекъсване от Античността до XIX в., което е доказано по категоричен път по археологически и исторически данни. Резултатите от полевите изследвания предполагат висок потенциал за бъдещи по-детайлни проучвания, както на сушата, така и под вода.

Резултатите оповестени в настоящата работа са част от проекта „Инвентаризация на късноантични и средновековни пристанища по Западното Черноморие“, финансиран от Фонд „Научни изследвания“ към Министерството на образованието и науката по Договор КП-06-Австрия/11.

ЛИТЕРАТУРА/REFERENCES

Андреев, Й., И. Лазаров, Павлов, П. 1995 – Й. Андреев, И. Лазаров, П. Павлов. Кой кой е в средновековна България. София: Просвета, 1995. [Y. Andreev, I. Lazarov, P. Pavlov. Koi koi e v srednovekovna Bulgaria. Sofia, 1995.]

Атанасов, Г. 2009 – Г. Атанасов. Добруджанското деспотство. Към политическата, църковната, стопанската и културната история на Добруджа през XIV в. Велико Търново: Фабер, 2009. [G. Atanasov. Dobrudzhanskoto despotstvo. Kam politicheskata, tsarkovната, stopanskata i kulturnata istoriya na Dobrudzha prez XIV v. Veliko Tarnovo: Faber, 2009.]

Герасимова–Томова, В. 1972 – В. Герасимова–Томова. Карабизия – тракийско селище при с. Галата, Варненски окръг. – Археология, XIV, № 4, 1972, 29–32. [V. Gerasimova–Tomova. Karabiziya – trakiysko selishte pri s. Galata, Varnenski okrag. – Arheologiya, XIV, 1972, № 4, 29–32.]

Горина, Л. 1973 – Л. Горина. Материали дневника Антона Барбери по истории Болгарии и Византии. – Byzantinobulgarica, IV, 1973, 229–251. [L. Gorina. Materialyi dnevnika Antona Barberi po istorii Bolgarii i Vizantii. – Byzantinobulgarica, IV, 1973, 229–251.]

ГИБИ, Х. 1980 – Гръцки извори за българската история. Т. X. София, 1980 [Gratski izvori za balgarskata istoria. T. X. Sofia, 1980.]

Гюзелев, В. 1972/1973 – В. Гюзелев. Chronicon Mesembriae (Бележки към историята на Българското Черноморие в периода 1366–1448 г.). – ГСУ ИФ, LXVI. 3, 1972/1973, 147–192. [V. Gyuzelev. Chronicon Mesembriae. Belezhki kam istoriata na Balgarskoto Chernomorie v perioda 1366–1448 g. – GSU IF, LXVI. 3, 1972/1973, 147–192.]

Гюзелев, В. 1981 – В. Гюзелев. Средновековна България в светлината на нови извори. София, 1981. [V. Gyuzelev. Srednovekovna Bulgaria v svetlinata na novi izvori, Sofia, 1981.]

Гюзелев, В. 1994 – В. Гюзелев. Извори за средновековната история на България (VII–XV в.) в австрийските ръкописни сбирки и архиви. Български, други славянски и византийски извори. Т. 1. София: УИ “Св. Климент Охридски”, 1994. [V. Gyuzelev. Izvori za srednovekovnata istoriya na Bulgaria (VII–XV v.) v avstriiskite rakopisni sbirki i arhivi. Balgarski, drugi slavyanski i vizantiski izvori. Sofia, 1994.]

Гюзелев, В. 1995 – В. Гюзелев. Очерци върху историята на Българския Североизток и Черноморието (края на XII – началото на XV век). София: Борина, 1995. [V. Gyuzelev. Ochertsi varhu istoriata na Balgarskia Severoiztok i Chernomorie (kraja na XII – nachaloto na XV vek, Sofia: Borina, 1995).]

Гюзелев, В. 2001 – В. Гюзелев. Венециански документи за историята на България и Балканите XII–XV в. София, 2001. [V. Gyuzelev. Venetsianski dokumenti za istoriata na Bulgaria i Balkanite XII–XV v., Sofia, 2001.]

Димитров, Б. 1979 – Б. Димитров. Българските пристанища в XIII–XIV в. според два портулана. – Археология, XXI, 1979, № 1, 16–27. [B. Dimitrov. Balgarskite pristanishta v XIII–XIV v. – Arheologiya, XXI, 1979, № 1, 16–27.]

Димитров, Б. 1984 – Б. Димитров. България в средновековната морска картография XIV–XVII век. София: Наука и изкуство, 1984. [B. Dimitrov. Bulgaria v srednovekovnata morska kartografiya XIV–XVII vek. Sofia, 1984.]

Иванов, В. 2012 – В. Иванов. Бележки върху топонимията на Варненско: За произхода и значението на името Галата. – В: Състояние и проблеми на българската ономастика, 12, 2012, 172–193.

[V. Ivanov. Belezhki varhu toponimiyata na Varnensko: Za proizhoda i znachenieto na imeto Galata. – V: Sastoianie i problem na balgarskata onomastika, 12, 2012, 172–193.]

Иванов, В. 2018 – В. Иванов. Бележки върху топонимията на Варна, част II: относно произхода и значението на местното име Галата. – Известия на Народния музей Варна XLV–XLVI (LX–LXI), 2018, 413–437. [V. Ivanov. Belezhki varhu toponimiyata na Varna, chast II: относно произхода i znachenieto na mestnoto ime Galata. – Izvestiya na Narodniya muzei Varna, XLV–XLVI (LX–LXI), 2018, 413–437.]

Коларов, Х. 1973 – Хр. Коларов. Хрониката на Калимах – важен извор за Варненската битка от 1444 г. – Известия на Народния музей Варна, IX (XXIV), 1973, 241–254. [Hr. Kolarov. Hronikata na Kalimah – vazhen izvor za Varnenskata bitka ot 1444 g. – Izvestiya na Narodniya muzei Varna, IX (XXIV), 1973, 241–254.]

Коледаров, П. 1979 – П. Коледаров. Мореплавателни карти, наръчници и други свидетелства за международното значение на Втората българска държава. – В: България в света от древността до наши дни. София, 1979, 293–294. [P. Koledarov. Moreplavatelni karti, narachnitsi i drugi svidetelstva za mezhdunarodnoto znachenie na Vtorata balgarska darzhava. – V: Bulgaria v sveta ot drevnostta do nashi dni. Sofia, 1979, 293–294.]

Лоция, 1851 – Лоция Черного моря. В Типографии Черноморского Гидрографического Депо, Николаев, 1851. [Lotsia Chernago moray. V tipografii chernmorskogo gidrograficheskogo depo, Nikolaev, 1851.]

Манолова-Войкова, М. 2018 – М. Манолова-Войкова. Археологически приноси към историята на Варна през Средновековието (4). Стопанско помещение от XII в. – Известия на Народния музей Варна XLV–XLVI (LX–LXI), 2018, 349–362. [M. Manolova-Voikova. Arheologicheski prinosi kam istoriyata na Varna prez Srednovekoviето (4). Stopansko pomeshtenie ot XII v. – Izvestiya na Narodniya muzei Varna, XLV–XLVI (LX–LXI), 2018, 349–362.]

Мирчев, М. 1964 – М. Мирчев. Андреас де Палацио. Писмо за поражението при Варна, изпратено до кардинал Лудовик. – Известия на Варненското археологическо дружество, XV, 1964, 87–92. [M. Mirchev. Andreas de Palatsio. Pismo za porazhenieto na pri Varna, izprateno do cardinal Lyudovik. – Izvestiya na Varnenskoto arheologicheskoto druzhestvo, XV, 1964, 87–92.]

Ников, П. 1931/1932 – П. Ников. Едно неизвестно описание на българския черноморски бряг през XVIII в. – ГСУ ИФФ, XXVIII, 3, 1931/1932, 3–60. [P. Nikov. Edno opisanie na balgarskia chernomorski bryag prez XVIII v. – GSU IFF, XXVIII, 3, 1931/1932, 3–60.]

Орачев, А. 2005 – Ат. Орачев. България в европейските картографски представи до XIX век. София: Борина, 2005. [At. Orachev. Bulgaria v evropeiskite predstavi do XIX vek. Sofia: Borina, 2005.]

Петров, П., Гюзелев, В. 1978 – П. Петров, В. Гюзелев. Христоматия по история на България. Т. 2. София: Наука и изкуство, 1978. [P. Petrov, V. Guuzelev. Hristomatia po istoria na Bulgaria. T. 2. Sofia: Nauka i izkustvo, 1978.]

Плетньов, В. 2006 – В. Плетньов. Нови данни за изграждането на средновековната крепост на Варна. – В: Тракия и Хемимонт. Т. 1. Варна, 2006, 232–241. [V. Pletnyov. Novi dannii za izgrazhdaneto na srednovkovnata krepost na Varna. – V: Trakia i Hemimont. T. 1. Varna, 2006, 232–241.]

Тончева, Г. 1964 – Г. Тончева. Потънали пристанища, Варна, 1964 [G. Toncheva. Potanali pristanishta, Varna, 1964.]

Трифонов, Т. 2003 – Т. Трифонов. 700 наименования по Българското Черноморие. Варна, 2003. [T. Trifonov. 700 naimenovania po Balgarskoto Chernomorie. Varna, 2003.]

Христов, И. 2013 – Ив. Христов. Акра между Созпол и Анхиало. София: Уникарт, 2013. [Iv. Hristov. Akra mezhdou Sozpol i Anhialo. Sofia: Unikart, 2013.]

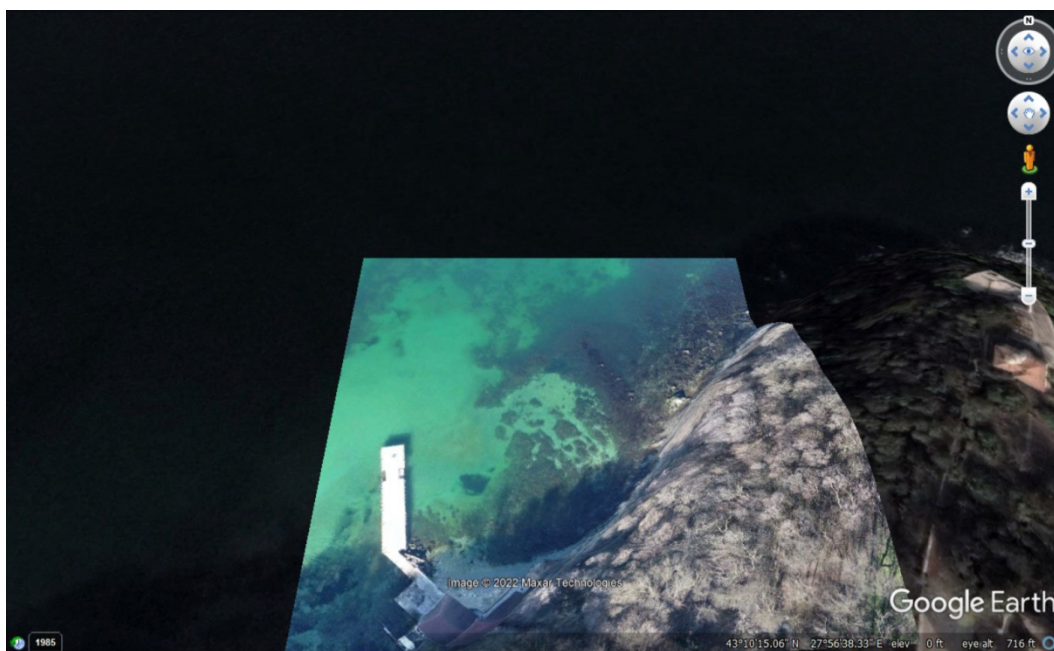
Gordieiev, A. 2015. Place names of the Black Sea and Sea of Azov coasts from portolan charts of XIV–XVII Centuries, Kiev, 2015.

Реев, Р. 2014 – Р. Реев. Ancient harbors in the Gulf of Varna. – In: Kalatida. Mangalia, 2014, 179–186.

Peyssonnel, Ch. 1787 – Ch. Peyssonnel. Traité sur le commerce de la mer Noire I, II, Paris, 1787.

Фиг. 1. Заливът западно от нос Галата.

Фиг. 2. Ортофотографско изображение на Г-образно съоръжение при н. Галата.